

تورسیم

گردشگران

دیدگاه

توسعه گردشگری قشم، بدون احترام به فرهنگ بومی، ماندگار نخواهد بود

■ علی یوزن

وقتی از توسعه در جزیره قشم سخن می‌گوییم، نباید تنها به زمین، سواحل و ظرفیت‌های طبیعی آن نگاه کنیم؛ چرا که قشم فقط یک مکان جغرافیایی نیست، بلکه یک فرهنگ زنده است. فرهنگی که قرن‌ها در گفت‌وگو با جهان شکل گرفته؛ از هند و چین گرفته تا شرق آفریقا و امروز در پیوند مستمر با دبی و عمان.

همین ارتباط تاریخی، از مردم قشم انسان‌هایی مداراگر ساخته، اما این مدارا به‌معنای بی‌مرزی فرهنگی نیست. برعکس، مردم قشم برای ارزش‌های درونی خود احترام قائل‌اند. سبک زندگی، نوع پوشش، روابط اجتماعی و حتی سکوت‌هایشان، ریشه در باورها و حافظه‌ای دارد که ورود به آن، نیازمند احترام و شناخت است.

سرمایه‌گذاران و فعالان گردشگری زمانی که وارد یک روستا یا منطقه می‌شوند، اغلب طبیعت و زمین را می‌بینند، اما قراموش می‌کنند که آن زمین بخشی از یک بافت زنده انسانی است. در این فضا، حتی سکوت

معنا دارد و فرم خانه‌ها بازتابی از اقلیم، ساختار خانواده و سبک زندگی است. در این میان، مفهوم توسعه پایدار نقشی کلیدی دارد؛ مفهومی که اغلب تنها به شکلی سطحی درک می‌شود. پایداری یعنی توسعه‌ای که سود اقتصادی به همراه دارد، اما هم‌زمان به بافت اجتماعی آسیب نمی‌زند و فرصت بازسازی به طبیعت می‌دهد. یعنی ساخت‌وسازی که همسایگان را بیگانه نکند، فرهنگ محلی را نادیده نگیرد و الگوهای بومی زیستن را از بین نبرد. توسعه پایدار باید در دل مردم بماند، نه‌فقط در اسناد پروژه‌ها. توسعه‌ای که رابطه ایجاد کند، نه فاصله؛ و این رابطه بدون احترام متقابل فرهنگی ممکن نیست. احترام فرهنگی، تنها در لیخند و برخورد اولیه خلاصه نمی‌شود. رفتارها ناخوسته می‌توانند تأثیرات عمیقی بر جامعه میزبان، به‌ویژه کودکان و نوجوانان داشته باشند. وقتی مهمان بدون شناخت از فرهنگ میزبان، الگوهای رفتاری خود را وارد می‌کند، گاه این میزبان است که متأثر می‌شود، نه برعکس. بدتر از آن، زمانی است که جامعه بومی دچار تردید نسبت به هویت خود می‌شود. اعتمادبه‌نفس فرهنگی کاهش می‌یابد و تصور برتری الگوهای بیرونی شکل می‌گیرد. این دگرگونی را می‌توان در تغییر پوشش، معماری خانه‌ها و رفتارهای اجتماعی مشاهده کرد. معماری نیز از این بحران در امان نمانده؛ وقتی سبک‌های بیگانه بدون درک و تطبیق وارد می‌شوند، خانه‌هایی بی‌ریشه و بی‌روح شکل می‌گیرند. این درحالی است که همچنان سرمایه‌گذارانی هستند چه بومی، چه غیروبومی با رویکرد مسئولانه که معماری را بر پایه اقلیم، فرهنگ و نیازهای منطقه‌ای طراحی می‌کنند و الگوهای موفق ارائه می‌دهند.

امروز می‌توان با نگاهی دقیق، برای آیتدگان نشانه‌هایی برجای گذاشت؛ در رفتار، معماری و نوع تعامل با طبیعت و انسان. نشانه‌هایی که بگویند: می‌توان مدرن بود و درعین‌حال، با احترام به فرهنگ، زیست. توسعه سالم هواره از پستر همزیستی مسالمت‌آمیز عبور می‌کند. نه میزبان برتر است، نه مهمان؛ نه بومی، نه غیروبومی. آنچه مهم است، درک متقابل و احترام به بافتی است که وارد آن می‌شویم. سرمایه‌گذار اگر به‌دنبال پذیرش واقعی است، باید گفت‌وگو کند، نه فقط معامله. اما اگر این احترام نادیده گرفته شود، مجلس هم خاموش می‌شود؛ نه با در پیسته، که با دل گرفته. فرهنگ میزبانی در قشم، نه امتیازی برای بهره‌کشی، بلکه فرصتی برای آغاز یک رابطه انسانی و برابر است رابطه‌ای که با شناخت و حرمت آغاز می‌شود و می‌تواند درهای همکاری و همدلی را برای سال‌ها باز نگه دارد.

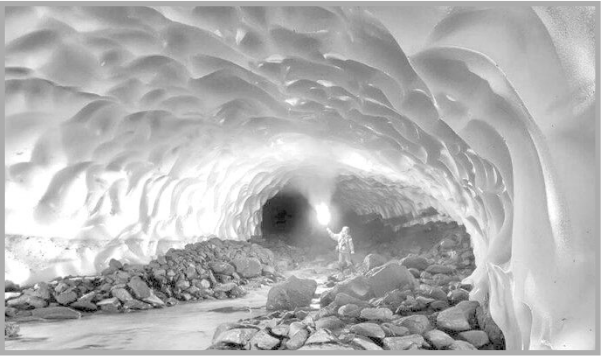
سرسبز، مکان‌هایی ایده‌آل برای فرار از شلوغی شهر هستند. در فصل تابستان، این بیلاطای با هوای خنک و مه‌آلود، پناهگاهی عالی برای مسافران به‌شمار می‌آیند.

مسیر دسترسی به رویان مازندران
برای رسیدن به رویان مازندران، ساده‌ترین مسیر استفاده از جاده چالوس است که از کرج آغاز شده و پس از عبور از جاذبه‌های بی‌نظیر کوهستانی، به نوشهر و سپس به رویان می‌رسد. همچنین، مسیر تهران– قانمشهر– نور نیز گزینه مناسبی است که از جاده‌های جنگلی و سرسبز عبور می‌کند. اگر از سمت غرب مازندران می‌آیید، مسیر رامسر– نوشهر نیز شما را به رویان خواهد رساند. مسافت تهران تا رویان حدود ۲۵۰ کیلومتر است که بسته به مسیر انتخابی، بین ۴ تا ۶ ساعت زمان می‌برد.

رویان فرصتی است برای تجربه انواع جاذبه‌های تفریحی و گردشگری همچون سواحل آرام و تمیز، کافه‌ها و رستوران‌هایی با غذاهای دلچسب شمالی، مسیرهای پیاده‌روی در دل جنگل‌های هیرکانی، آبشارهای دیدنی، مناطق بیلاقی و کوهستانی با هوای مه‌آلود و خنک، چشمه‌های آب گرم، مراتع سرسبز و کمپینگ که در هر چهار فصل سال با آب‌وهوایی متفاوت و دل‌انگیز، گردشگران و طبیعت‌گردان را به‌سوی خود می‌خواند...

طبیعتگردی

برف‌بازی در کوه‌رنگ وسط تابستان!

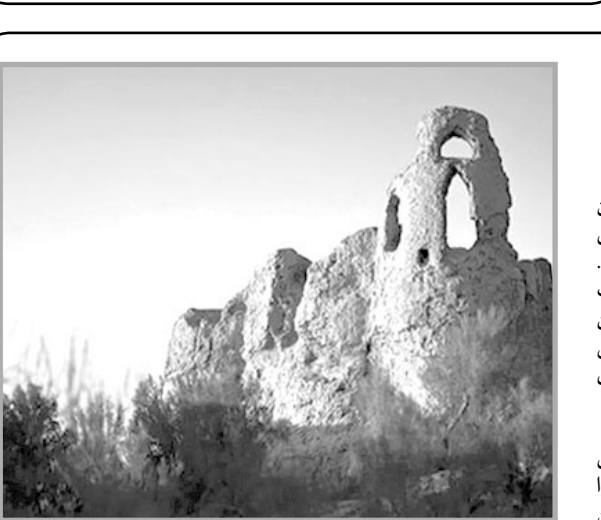
غار یخی چما در مجاورت روستای شیخ علیخان شهرستان کوه‌رنگ و در فاصله ۱۱۲ کیلومتری مرکز چهارمحال و بختیاری واقع شده است؛ جایی که سبب حیرت و شگفتی گردشگران می‌شود. یکی از اهالی کوه‌رنگ که در این منطقه تفرجگاهی را اداره می‌کند به هشتشهری می‌گوید: «ارتفاع برف در این منطقه به ۶ تا ۷ متر می‌رسد و طول آن بیشتر از هزار متر است. غار یخی چما همیشگی است. در پاییز و زمستان وجوه برف در این منطقه طبیعی است، ولی جذابیت منطقه به وجود برف و یخ در فصل گرم است.»

جمعه خدادادی ادامه می‌دهد: «در شهرستان کوه‌رنگ فصل سرما از آبان آغاز می‌شود. از این ماه به بعد بسیاری از اوقات به دلیل بارش برف، جاده‌های منتهی به چما بسته می‌شود. برای همین، گردشگران معمولاً از خرداد تا آبان به این منطقه سفر می‌کنند.»

غار یخی چما به دلیل قرارگرفتن در دره‌ای عمیق و انباشته شدن برف‌ها طی هزاران سال ایجاد شده است. زاویه دره و تابش خورشید به آن سبب شده است این برف‌ها هر سال آب نشده و دائمی باقی بمانند.

خدادادی با بیان اینکه در فصل گردشگری روزانه حداقل ۲ هزار نفر از غار یخی دیدن می‌کنند، می‌گوید: «لایه‌های یخی این غار در فصول گرم و کم‌بارش دارای ضخامت کم و بسیار نازک و سست است و باید از ورود به داخل غار اجتناب کرد. علاوه بر غار یخی، این منطقه دارای یک آبشار به‌نام شیخ علیخان است که به جاذبه‌های گردشگری آن اضافه کرده. البته چشمه کوه‌رنگ در نزدیکی غار یخی، از دیگر جاذبه‌های این منطقه به‌حساب می‌آید.»

با گرم شدن کره زمین و خشکسالی‌های پیاپی، کم‌کم بخشی از برف‌های دره آب شده و با جاری شدن آن به مرور زمان غار چما شکل گرفته است. تشکیل این غار به صورت طبیعی باعث ایجاد قندیل‌ها و طرح و نقش‌های بسیار چشم‌نواز روی دیوارها و سقف آن شده است. غار یخی چما شهرستان کوه‌رنگ جزو آثار ملی ثبت شده به عنوان میراث‌فرهنگی طبیعی است.

خاص آن کمی دشوار باشد. این قلعه در ۱۱ کیلومتری شهرستان نیر و در کنار روستای کورعباسلو واقع شده است. برای رسیدن به این قلعه، می‌توان از مسیرهای مختلفی استفاده کرد، اما باید توجه داشت که برخی از مسیرها صعب‌العبور هستند و نیاز به آمادگی جسمانی و تجهیزات مناسب دارند. همچنین، به‌دلیل موقعیت کوهستانی و طبیعت دشوار منطقه، بهتر است قبل از سفر به این قلعه، اطلاعات لازم را جمع‌آوری کرده و از راهنمایان محلی کمک بگیرید. این کار می‌تواند به‌ویژه برای افرادی که با منطقه آشنا نیستند، بسیار مفید باشد.

رویان مازندران یکی از زیباترین و محبوب‌ترین مقاصد گردشگری شمال ایران است که در میانه جاده ساحلی نوشهر به نور قرار دارد. این شهر ساحلی با طبیعت بکر، جنگل‌های انبوه، سواحل آرام و آب‌وهوای معتدل، سالانه گردشگران زیادی را از نقاط مختلف کشور به خود جذب می‌کند. رویان علاوه بر طبیعت گردی، به دلیل نزدیکی به مناطق بیلاقی و کوهستانی، فرصت تجربه تنوع کم‌نظیری از جاذبه‌ها را در اختیار مسافران قرار می‌دهد. ساحل رویان یکی از اصلی‌ترین دلایل سفر گردشگران به این شهر است. شن‌های نرم، موج‌های آرام، نسیم خنک دریا و غروب‌های بی‌نظیر، فضایی آرامش‌بخش برای مسافران فراهم می‌کند. بسیاری از مسافران، ساحل رویان را به دلیل تمیزی و امکانات رفاهی مناسب، برای اقامت و استراحت انتخاب می‌کنند. در کنار ساحل، انواع کافه‌ها و رستوران‌های محلی نیز وجود دارد که می‌توانید طعم غذاهای شمالی را با صدای امواج آب تجربه کنید. جنگل‌های انبوه رویان، بخشی از جنگل‌های هیرکانی با قدمت میلیون‌ها سال هستند که امروزه به‌عنوان میراث جهانی یونسکو شناخته می‌شوند. این جنگل‌ها، در فصول مختلف، جلوه‌های متفاوتی از زیبایی را به نمایش می‌گذارند؛ بهار با شکوفه‌های رنگارنگ، تابستان با هوای خنک، پاییز با برگ‌های زرد و قرمز و زمستان با مهِای رمانتیک. در دل این جنگل‌ها، مسیرهای پیاده‌روی و مکان‌های مناسب برای کمپ وجود دارد که تجربه‌ای خاص از طبیعت‌گردی را به شما هدیه می‌کند. رویان علاوه بر ساحل و جنگل، آبشارهای دیدنی نیز دارد که برخی از آنها در دل جنگل و مناطق کوهستانی قرار گرفته‌اند. آبشار آب‌پری، که در نزدیکی رویان قرار دارد، یکی از معروف‌ترین آبشارهای منطقه است. اگر از ساحل و جنگل رویان به سمت ارتفاعات حرکت کنید، به بیلاقات بکر و خنک خواهید رسید. روستاهایی مانند لاویج و کجور، با خانه‌های سنتی، مناظر کوهستانی، چشمه‌های آب گرم و مراتع

آرامگاه صائب تبریزی این یادمان فرهنگی با طراحی ایرانی و باغ‌آرایی سنتی، اکنون با خاکسپاری استاد فرشچیان هویت تازه‌ای یافت؛ نقطه تلاقی دو میراث بزرگ ایرانی. آرامگاه صائب تبریزی، شاعر پرآوازه قرن یازدهم هجری، یکی از شاخص‌ترین نمونه‌های باغ‌مقبره‌های ایرانی است که در دهه ۱۳۳۰ بازسازی شد و از آن زمان تاکنون به‌عنوان یکی از قطب‌های ادبی و فرهنگی اصفهان شناخته می‌شود. این مکان، نه‌تنها با طراحی و معماری خاص خود یادگار ارزشمندی از سنت‌های ایرانی و اصفهانی است بلکه در گذر زمان به پاتوقی برای دوستداران شعر، ادب و هنر تبدیل شده است. اکنون با تصمیم خانواده استاد محمود فرشچیان و به وصیت شخص ایشان، پیکر این هنرمند بزرگ در قسمت غربی آرامگاه، پایین پله‌های مقبره صائب، به خاک سپرده شد. انتخاب چنین مکانی، بار دیگر توجه‌ها را به ویژگی‌های هنری و معماری این آرامگاه جلب کرده و آن را در مرکز توجه افکار عمومی قرار داده است.

بروید بیزه اشك‌تان در می‌آید! کوله‌پشتی

قبل در روستای بیزه فلفل‌کاری و تولید انبوه فلفل مرسوم نبود. این روستا باغات بسیاری داشت و مردم بیشتر درختکاری می‌کردند و از محصولات باغی بهره می‌بردند.» مجید رضوی توضیح می‌دهد که کم‌آبی و شرایط آب‌وهوایی روستا دیگر اجازه نداد مردم باغداری کنند و از این‌رو، رویکرد اهالی روستا به مرور تغییر کرد و به تولید محصولاتی روی آوردند که نیاز به آب زیاد نداشت. او تأکید می‌کند: «با توجه به آب‌وهوای مناسبی که بیزه برای کاشت فلفل داشت از دهه ۱۳۷۰ تولید انبوه فلفل آغاز شد به‌طوری‌که بیزه به قطب تولید فلفل در کشور تبدیل شد. حالا حتی روستاهای اطراف بیزه هم به فلفل‌کاری روی آورده‌اند. در واقع پدر فلفل را از روستای ما تهیه کردند و به این کار مشغول شدند

قلعه آدمخوار اردبیل با رمز و رازهای تاریخی‌اش میراث

◀ **معماری منحصر به‌فرد قلعه آدمخوار اردبیل**
معماری قلعه آدمخوار اردبیل یکی از جذابیت‌های این بناست که آن را از دیگر قلعه‌های تاریخی متمایز می‌کند. این قلعه با استفاده از سنگ‌های بزرگ و ضخیم ساخته شده است که ضخامت آن‌ها به دو تا پنج متر می‌رسد. دیوارهای قلعه با ارتفاع حدود ۳۰۰ متر، آن را از دو سمت شمال و جنوب به‌طور کامل غیرقابل نفوذ کرده است. از ویژگی‌های برجسته معماری این قلعه می‌توان به پله‌های سنگی اشاره کرد که برای صعود به قلعه طراحی شده‌اند. همچنین، قلعه دارای شش حوضچه آب‌انبار دست‌ساز است که برای ذخیره آب باران و برف طراحی شده‌اند.

◀ **افسانه‌ها و داستان‌های قلعه آدمخوار اردبیل**
یکی از جذاب‌ترین جنبه‌های قلعه آدمخوار اردبیل، افسانه‌ها و داستان‌های پیرامون آن است. محلی‌ها بر این باور بودند که قلعه قادر است کسانی را که به آن وارد می‌شوند، بلعید و دیگر نشانی از آن‌ها باقی نگذارد. این باورها به‌قدری پررنگ بودند که حتی در متون تاریخی و محافل علمی نیز انعکاس یافته‌اند. با پیشرفت علم و کشف‌های جدید، مشخص شد که این افسانه‌ها ریشه در مسکلات طبیعی و جغرافیایی منطقه داشته است. به‌ویژه، صعب‌العبوربودن مسیرها و عدم اطلاع‌رسانی مناسب باعث شده بود که برخی از گردشگران در این قلعه گم شوند و این مسئله به افسانه‌ها دامن زده بود.

◀ **راه‌های دسترسی به قلعه آدمخوار اردبیل**
دستیابی به قلعه آدمخوار اردبیل ممکن است به‌دلیل موقعیت جغرافیایی

سارا دهدنوی / قلعه آدمخوار اردبیل یکی از اسرارآمیزترین و تاریخی‌ترین بناهای ایران است. این قلعه با قدمتی چندهزارساله و افسانه‌های شگفت‌انگیز، یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری در استان اردبیل به‌شمار می‌آید. همراه ما باشید تا به عمق تاریخ و رازهای این بنا سفر کنیم.

◀ **تاریخچه قلعه آدمخوار اردبیل**
قلعه آدمخوار اردبیل، که با نام بومنی یوغون نیز شناخته می‌شود، یکی از اسرارآمیزترین و تاریخی‌ترین بناهای ایران است. این قلعه با قدمتی حدود سه‌هزار سال، در روستای کورعباسلو واقع در استان اردبیل قرار دارد. نام «بومنی یوغون» در زبان آذری به معنی «گردن کلفت» است و به‌دلیل افسانه‌های محلی، این بنا به قلعه آدمخوار معروف شده است. آثار به‌جامانده در این مکان نشان از تاریخ ۴۰۰۰ ساله دارد. دوره رونق این قلعه زمان اشکانی، هم‌زمان با جنگ‌های ایران و روم بود. جالب است بدانید که این قلعه در این دوران کاربرد نظامی نداشته و فقط محل سکونت بوده است. کارشناسان می‌گویند: وسعت بالغ بر ۳۰۰ هکتار آن و چندلایه‌ای بودن قلعه نشان‌دهنده استوار سکونت انسان از دوره اشکانی تا دوره صفوی بوده است. در گذشته، مردم محلی معتقد بودند این قلعه، افرادی را که وارد آن می‌شدند، می‌بلعید و دیگر خبری از آن‌ها نبوده است. این افسانه‌ها به‌قدری جذاب بود که باعث شد قلعه آدمخوار اردبیل به یکی از موضوعات مورد توجه گردشگران و محققان تبدیل شود. با گذشت زمان و پیشرفت علم، راز این قلعه کشف شد و مشخص شد که مشکلات ناشی از مسیر صعب‌العبور و عدم اطلاع‌رسانی مناسب به ناپدیدشدن افراد منجر شده بود.

رویان؛ بهشتی در ساحل خزر

سفر به برخی روستاها هم فال است و هم تماشا، مثل بیزه که تماشای مزارع فلفلش با آن رنگ و تندی و تیزی هیجان‌انگیز است و تازه می‌شود مرغوب‌ترین فلفل‌ها را هم خرید. این روستا که زمانی باغ‌های بسیار و درختان سر به فلک کشیده داشت حالا قطب تولید فلفل در کشور است؛ یکی از اصلی‌ترین تولیدکننده‌های فلفل که رتبه اول کشوری را از نظر سطح کشت و تولید فلفل قرمز دارد.

این روستای خراسان رضوی البته به‌دلیل اشتغال‌زایی با تولید فلفل هم شهره است و با داشتن درختان کهنسال سرو در سال‌های اخیر مورد توجه گردشگران قرار گرفته. فلفل‌های روستا از ابتدای دهه ۱۳۷۰ شمسی به شهرت رسید و تولید انبوه این محصول ارزشمند سبب شد اغلب اهالی روستا به کشت فلفل بپردازند.

یکی از تولیدکننده‌های فلفل می‌گوید: «۳۰، ۴۰ سال

میراث

سارا دهدنوی / قلعه آدمخوار اردبیل یکی از اسرارآمیزترین و تاریخی‌ترین بناهای ایران است. این قلعه با قدمتی چندهزارساله و افسانه‌های شگفت‌انگیز، یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری در استان اردبیل به‌شمار می‌آید. همراه ما باشید تا به عمق تاریخ و رازهای این بنا سفر کنیم.

◀ **تاریخچه قلعه آدمخوار اردبیل**
قلعه آدمخوار اردبیل، که با نام بومنی یوغون نیز شناخته می‌شود، یکی از اسرارآمیزترین و تاریخی‌ترین بناهای ایران است. این قلعه با قدمتی حدود سه‌هزار سال، در روستای کورعباسلو واقع در استان اردبیل قرار دارد. نام «بومنی یوغون» در زبان آذری به معنی «گردن کلفت» است و به‌دلیل افسانه‌های محلی، این بنا به قلعه آدمخوار معروف شده است. آثار به‌جامانده در این مکان نشان از تاریخ ۴۰۰۰ ساله دارد. دوره رونق این قلعه زمان اشکانی، هم‌زمان با جنگ‌های ایران و روم بود. جالب است بدانید که این قلعه در این دوران کاربرد نظامی نداشته و فقط محل سکونت بوده است. کارشناسان می‌گویند: وسعت بالغ بر ۳۰۰ هکتار آن و چندلایه‌ای بودن قلعه نشان‌دهنده استوار سکونت انسان از دوره اشکانی تا دوره صفوی بوده است. در گذشته، مردم محلی معتقد بودند این قلعه، افرادی را که وارد آن می‌شدند، می‌بلعید و دیگر خبری از آن‌ها نبوده است. این افسانه‌ها به‌قدری جذاب بود که باعث شد قلعه آدمخوار اردبیل به یکی از موضوعات مورد توجه گردشگران و محققان تبدیل شود. با گذشت زمان و پیشرفت علم، راز این قلعه کشف شد و مشخص شد که مشکلات ناشی از مسیر صعب‌العبور و عدم اطلاع‌رسانی مناسب به ناپدیدشدن افراد منجر شده بود.

پیشنهاد سفر

